

VASÁRNAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

Kiadja: Az Erdélyi Ref. Egyházkerület „Egyházi Értekezlete”.

FELELŐS SZERKESZTŐ
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ref. lelkész Maros-Vásárhely.

Megjelenik minden vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre 5 K — fill. Negyed évre 1 K 25 f.
Fél évre 2 K 70 fill. Egy szám ára 6 fill.

TÁRSSZERKESZTŐK
PAÁL GUSZTÁV,
ref. koll. tanár Maros-Vásárhely.
S. SZABÓ JÓZSEF,
ref. koll. vallás tanár Debrecen.

A pápás vallás egy érdekes árnyoldala.

Sok hazai és külföldi okos ember vont messze menő párhuzamot, tett összehasonlítást a bibliás, vagyis protestáns és katolikus országok között. És az eredmény minden téren, minden viszonyok tekintetében, mindig az utóbbiakra nézve volt elszomorító.

Ha az iskolázást, az írni olvasni tudást hasonlították, kitűnt, hogy míg a tisztán katolikus országokban, így Spanyolországban a legjobb esetben is száz ember közül alig ír olvas husz és míg a egyes vallású országokban, mondjuk hazánkban is alig fele lakosság dicsekedhetik e tudományával: addig egy protestáns Svédországban, vagy a protestáns Scvájcban analfabéta egy sincs, legalább is csekély száma miatt számba sem vehető, egy Angliában pedig a igaz akad.

Ha a nép jóllétét vették szemügyre kitűnt, hogy a katolikus országok — Olaszország, Spanyolország régi, mesés jóllétük, gazdaságuk magas polcánál aláestek a tunyasággal járó szegénységbe: addig a protestáns birodalmak a nép szorgalma nyomán fokozatosan haladnak földbe-földbe a jólét lépcsőjén; így látjuk ezt Hollandiában, Angliában.

Ha a fölvirágzás, a terjeszkedés volt tanulmányuk tárgya, egész meglepetésszerűleg hatott rájuk ama tény, hogy Angliás az Egyesült Államok Európa határain túl uralják a földkeregséget: a katolikus Belgium, Portugalia, Spanyolország sorvadnak, mind szűkebb és szűkebb térre szorulnak.

Ha az egyes népek irodalmi termékeit vették összehasonlító jellemzés alá, tagadhatatlan volt, miszerint főleg a színműirodalom például Franciaországban az erkölcstelenség, ledérség, aljasság termőtalaja; míg viszont például a protestáns Poroszországban e dekádens, szemérmetlen szellemet az erkölcsei komolyság és puritán életfelfogás érvényesülni nem engedi.

Ha a közszabadság, rend és béke vonz, azt protestáns országok határain belül kell keresni; mert a katolikus nép erkölcsei más egyensúlyát lába alól kirugja, politikai forradalmak zászlója alatt forrong; féktelenségbe, fejtelenségbe rohan; Carnot-jait, Umbertóját, Don Carlosát leszúrja, legolyózza.

Be van bizonyítva, hogy a katolikus népnél a világyűlölő, úgynevezett szerzetesi erkölcsiségtől kezdve véges-végig általában elfajulásban, elaljasodásban olvad fel az egyéni erkölcsiség (Franciaország); a protestánsoknál ellenben tulnyomó a puritán erkölcsei szigor.

Szóval így lehet vinni ezt az összehasonlítást, párhuzamot az egyéni, társadalmi, egyházi, állami élet minden elképzelhető viszonya, elvei, eszméi tekintetében egészen a végtelenségig, de sohasem a prote tánti mus hátrányára.

És mi ennek az oka? A bibliás szellem. Az evangéliumi erők. Ezek forrása minden jónak, szépnek, nemesnek; ezek a közlét kútfeje; a szabadság talpköve; a művelődés, értelmi fejlődés, fölvirágzás, terjeszkedés fáklyája.

Szomorú, megdöbbentő alakját látjuk a katolizmusnak a déliolaszországi földrengés alkalmából.

E maga nemében eleddig pártatlan, megrendítő csapásnak sok sötét vonása van. De a napilapok ama tudósítása mégis a legmegrázóbb, hogy alig némult el a szakadó zápor suhogása, a szélvész zugása, a morajló tenger tombolása, a düledező házak robaja; hogy telve volt a levegő ég kétségbeesettek jajk áltatásával, haldoklók hörgésével: azon a nyu talanul hánykodó földön akadtak emberek, kik a rablásra, dúlásra, siettek; kik a romok által félig eltemetettekrol letépték az utolsó ruhadarabot, talán a gyürüért levágták azok segélyért kinyújtott kezéről az ujjakat. Akadtak, különösen a munkásosztályban, kik csak igen magas napszámért voltak hajlandók a mentésben közremunkálni. Amint Jókai egyik könyvében írja, feledhetetlen nemzeti katasztrófánk, a pesti árviz idején is akadtak ugyan, kik igyekeztek kihasználni az alkalmat, de statáriumra nem volt szükség.

Hogyan? Hát az egyedül idvezítő egyház világi rendszerére éppen főfészkében, Olaszföldön a föl-kent királyára fegyvert fogó anarkhistán, a hidegvérrel gyilkoló brigántin, a millió számra hemzsegő, kolduló lazzarónin kívül ilyeneket is termel? Hát ilyen befolyást gyakorol a külömben bigott legalsó néposztályra? Hát annak alapjelleme ilyen rettenetes élelmes, helyesebben élödsi önzés lenne? Hát ilyen formában is feltünik éppen ott, hol talán minden tíz emberre esik egy pap, vagy egy csuhás barát?

Most tudom megérteni a nagy Drumond Henrik mélységes fejtegetését az élödsiségre vezető katholicizmusról. Bigottá, türelmetlenné tesz egyfelöl; másfelöl az ilyenek a tüz, víz és föld romboló munkájában segédkeznek, leköpi a kereszt szenvedő Krisztusát anélkül, hogy aggodalmának idvességök bizonyosságában, hiszen Róma karjai közt az ugyis bizonyos, néhány mise, gyónás, stb. ellenében elvégzi azt az egyház. E felöl biztonságban érzik magukat. Holt hit ez. „Vigyétek véghez a ti idvességteket” (Fil. 2. 12.) Ez a protestáns elv. Ide élö hit kell. Menekülni az Isten haragjától, a kárhozattól, ez minden keresztényen célja. De mig ott ceremóniák, illetve az egyház által; a protestántizmusban a Krisztus, illetve élö hit által. Ennek vannak jó cselekedetei, annak borzalmas cselekedetei. Személyes megszentelődés törekvése nélkül csak elfajulás, csak élödsiség van. Ennek idvessége dolgában helyettesítő kell; ha csalhatatlan, annál célravezetőbbnek hiszi; egyéni, erkölcsi felelősségét annál könnyebben meggyilkolja. Ime az alsó vakhit következményei!

Ma nekem, holnap neked. Azaz nem tudjuk mit érünk. De rendüljön meg bár lábaink alatt is a föld, zuduljon bár ránk is az elemek bösz hatalma: embernek kell lennünk s nem önzö, állatias lényeknek akkor is. A protestáns ember ide nem sülyedhet. Külömben megtagadja önmagát. Az evangélium elhanyagolt erőit plántálgassuk lelkünkben, a Krisztusbanlikus ügy szöly megkérdése után. Azután pedig letették a

való élö hitet ébresztgessük, szilárditgassuk. Ha mi is élösködök leszünk, úgy jaj nekünk. Ne feledjük: mindenki magának áll vagy esik. Azért kitartóan, erős hittel, az evangéliumi erök felhasználásával „vigyétek véghez a ti idvességteket”.

Molnár Imre.

Jézushoz akarok menni.

Jövök uram, a mint vagyok,
Te hozzád, aki véreDET
Ontád, hogy éltem megmentesd,
Hiván aki megfáradott,
Nálad pihenni meg!

Jövök Uram, a mint vagyok,
Testben, lélekben, fáradtan,
A test világ bünharcában
Nyugtalan, miként a habok
Tenger viharában!

Jövök Uram, a mint vagyok,
Nem gyötrödöm a vak hitben,
Hogy magam, magam megmentsem,
Mert érettem a váltságot
Te adtad meg, más nem!

Jövök Uram, a mint vagyok,
Mint vak, szegény és meztelen,
Hiszem, meghallod kérésem,
Felém nyujtod áldó karod,
Megsegítesz engem!

Jövök Uram, a mint vagyok,
Mert tudom, hogy meg nem veted
A töredelmes sziveket,
És hogy bár ég, föld leomolt,
Beszéded nem csal meg!

Jövök Uram, a mint vagyok,
Hisz Felséged, szent szerelmed,
Hiv, segít, hogy hozzád térjek!
Vezess haza! hadd legyenek ott
Örökre a tied!

Dávid Gyula.

KRÓNKA.

Híradások az Örtoronyból.

Protestáns mozgalom.

A „Protestáns Egyházi és Iskolai Lap” a következőket írja:

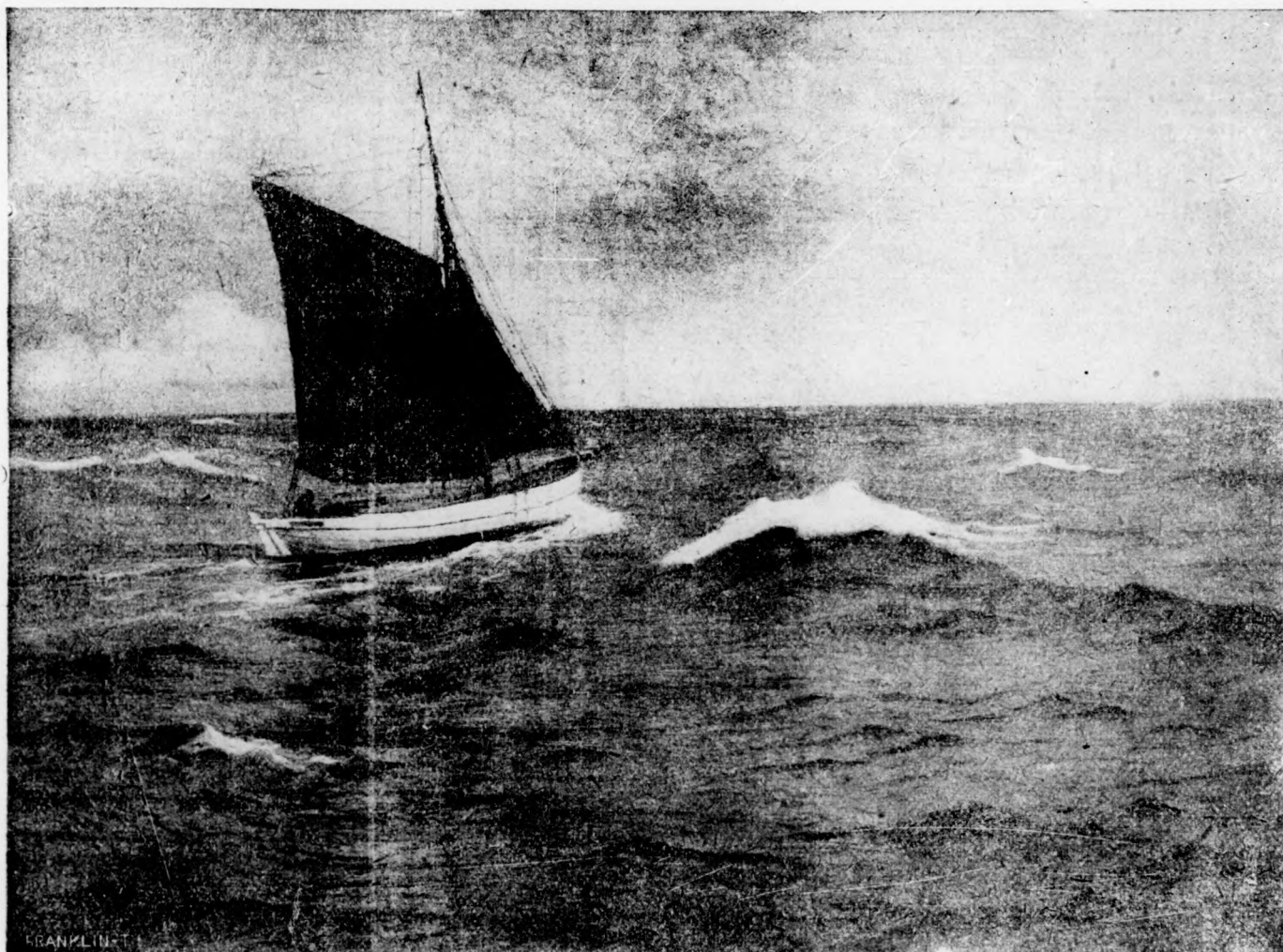
Az Országos Vallásegynelöségi Szövetség választmánya f. hó 27-én ülésezett Budapesten, hogy az akci megindítását megbeszélje. Az Országos Vallásegynelöségi Szövetség alapszabályai már három hónap óta köldözgettetnek véleményezés végett különbözö Fórumokhoz. Legelső sorban áttötettek a kultuszminiszterumhoz s hit Várady L. Árpád e metes róm. kath. püspök mondott felölük véleményt, bizonyára a római katholicus szöly megkérdése után. Azután pedig letették a

református egyetemes konvent és az evangélikus egyetemes gyűlés elnökségeihez s most itt vesztegelnek. A választmány abban a nézetben volt, hogy a szövetség ügye egyáltalában nem tartozik az „egyházi” hatóságok elbírálása alá, s ezért, amíg egyfelől felkérendőknek határozta a konventi elnökséget, illetve az ev. egyetemes felügyelőt, hogy — mint nem hatáskörükbe tartozót — utasítsák el maguktól az alapszabályok véleményezését; másfelől kimondta, hogy az alapszabályok láttamoztatása nélkül is megkezdí a Szövetség nagyarányu szervezését és a vidéki fiókok megalakítását. — Tárgyalta továbbá a választmány egy krajeáros politikai napilap és a heti néplap kérdéseit. A heti néplap ügyében szívesen üdvözölte az O. R. L. E. elnökségének kezdeményezését s felajánlotta hozzá támogatását. Ha tehát az O. R. L. E. tagjai és a Szövetség fiókjainak vezetői csakugyan megteszik az előfizetők gyűjtése tekintetében kötelességeiket, akkor a heti néplap

A mi irgalmas Szamaritanusunk.

Lukács ev. 10: 25—37.

A mi Urunk, a Jézus Krisztus elbucszik Galileától, az északi tartománytól, ahol lakott, ahonnan az egy Judáson, az Iskáriotesen (Is-Kerioth = árulás férfija) kívül tanítványait is szerzte. Galileától, hol gyermek és ifju éveit töltötte, „melynek hegyeit s a hegyek ormait mindmegannyi templomokká tette, a melyeken az Atyával találkozott, melynek virágai, liliomai ékes tükrök voltak az Ő szemében, melyek az Atya dicsőségét ragyogtatták. Az ide-oda csapongó madarainak vándorlása, s egy-egy nyíl suhanására felrezenése az Ő hányatott s zaklatott földi életének jelképe volt, s míg a Genezáret taván, Galilea tenge-

Hajó a tengeren.

ügye rövid időn sikerrel fog megoldani. Örömmel hallotta a választmány, hogy a szervezkedés és a gyűjtés reménységre jogosító módon folyik a vidéken, különösen a dunántúli vidéken. — Szóba kerültek a Szövetség megalakítandó szakosztályai is. Ezeknek ügye azonban csak a következő alkalommal fog érdemleges tárgyalás alá kerülni. — Munkában van a Szövetség céljait népiesen ismertető füzet, valamint egy másik broszúra is, amelyek ha készen lesznek, kétségtelenül erős lendületet fognak adni a Szövetség terjeszkedésének. — Miután a választmány kimondta a nagyarányu akció megindítását, lelkeszeink, tanítóink s mindazok, akikhez a Szövetség bizalommal fordul, induljanak lelkes munkába.

rén zugó vihar is édes dalt dudolt neki, melynek hangjainál fáradalmas munkája után édesen szunyadt és pihent“, (dr. Szabó A) elhagyta „gyermek emléki tanyáját“, s felfelé indul utolsó útjára, Jeruzsálembe, mert az idő elközelgett, melyben oda fel (a menyekbe) kellene vitetnie, (Luk. 9:51) a dicsőségbe, ahová a Golgothán keresztül visz az út. („Der Weg zum Paradisum führt über der Golgatha.“)

Utjában sok minden történik, szüntelen szólván Galilea, Samária, majd Perea bércei s halmi közt az Istennek beszédét, sokan követék Őt. Van ezek között lelkesült, (Luk. IX. 57—58) huzódozó, (59—60 v.) és tanakodó lélek, (61—62 v.) de van hü és magát mindenestől Jézusnak átadott lélek is, ama 70 tanítvány,

A boldogság eszméjét az emberek gyakran csak a külsőségekhez fűzik, de az igazság a lelki nyugodtságban keresi.

kiket az aratásra ért gabona nagy sokasága miatt küldött el Maga előtt, hogy minél több munkás edződjék a lelkekkel való foglalkozásban.

Jeruzsálemben, halálra menetele megkezdődött, s az őszi évszak beköszöntött, melyben Izrael a sátoros ünnepeket ülte. (A VII-ik hó (szept.) 15 én állt be a leveles színek kedélyes ünnepe, mely a leveles sátorokban való lakozás általa pusztában töltött 40 évnek s az ezen idő alatt tapasztalt isteni gondviselésnek, vezérlésnek emlékére szenteltetett. Ilyenkor a városban s a város környékén galy-sátrakból egész erdő keletkezett, amelyben több, mint egy millió ünnepi érzésekkel eltelt izraelita hemzsegett s örvendezett Istenének. „Ez a nap, melyet az Úr rendelt, örvendezzünk is vigadjunk” (Zsolt. 118-24) Ez ünnepre ment fel Jézus, de meg akarta látogatni samariai s judeai barátjait is.)

Utjában irástudókkal is találkozott. Az írás vagy törvénytudók a szent írások és a törvény tanulmányozói és magyarázói voltak, nem a papi, ároni rendből, hanem minden rendű emberek, kik külön irástudó társulatot is alkottak, inkább az „írás” betűjét, mint szellemét vizsgálták; azt kutatták, hogy hány szóból, betűből áll az ó-testamentum; e szó: „és” hányszor fordul elő benne, s melyik a könyv középső betűje? stb.

Ezeket gyakran találjuk Jézus körül, mint akik kísértetni akarják Őt, (Márk XII. 28. stb.) ha vajjon kijelentései, tanításai megegyeznek-e a parancsolatokkal, azokkal, melyeket Isten adott az Ő népének, vagy azokkal, amelyeket ők találtak ki s elviselhetetlen teherként rakta a nép vállára, melyek száma 613 volt.

Szövegünkben levő e törvénytudó is, kísértvén Jézust, monda: „Mester, mit cselekedjem, hogy az örökéletet vehessem?” „Mester” nagy megtiszteltetés jele volt e szó Izraelben. Van-e ki méltóbb a Mester nevezetre, mint Ő, ki Istentől jött tanító mesterül? (Ján. 3: 2) Bár kísérti az irástudó, de mesterül fogadja el Jézust, s kutat, keres. Okunk van hinni, hogy ez irástudó benső vágyódással jő Jézushoz s igazán keresi az örökéletet, mint az, aki minden parancsolatok közt az elsőt, a legfontosabbat megtdni ment a Mesterhez s nem messze volt az Isten országától. (Márk 12: 28-34.)

Jé us az irástudó kérdésére ne dobja oda készen a választ, mert ő vezetni, nevelni szokta a lelkeket s épen azért kutatásra, küzdelemre indítja a különben önhitt irástudót.

„Nos tehát, mint olvasod, mi van megírva a törvényben?”

Az irástudó jól ismerte betűszerint az ó-testamentumot, kiragadja belőle az egésznek a velejét, azt a parancsot, mely a parancsolatok summája, a törvény és a próféták, a tökéletességnek kötele, a legfőbb jó, summum bonum. (Drümmond H), a törvény betöltése szeretet. V. Móz. 6: 4-6. „Szeresdd a te

Uradd, Istenedet teljes szivedből és teljes elmédből és a te felebarátodat, mint magadat”.

Isten-szeretet, ember-szeretet, vótakép csak: szeretet. Ez a törvény és a próféták. Aki Istent szereti, az nem fog más Istent imádni, nem fogja megszenteltetni nevét, nem feledkezik meg a „szombat” megszenteléséről, nem öl, nem paráználkodik, nem kívánja, ami a másé. Az szereti embertársait is, mert aki az Isten szeretetének fénytengeréből csak egy sugárt is nyer, az képesítettik e, már az óvilági eszmény betöltésére: Istennek s embertársainak szeretetére.

Szeress teljes szivedből, lelkedből, elmédből, erődből: azaz a lelked tehetsége átlegyen hatva a szeretettől: a lelki élet minden nyilvánulata: az érzelem, értelem és akarat, az isteni szeretet hatalmában legyen.

Helyes tehát az irástudó felelete. Jézus helybenhagyását is megnyeri. „Jól felelél, ezt mivelde és élsz!”

Ime, ker. testvéreim! a szeretet átélése, megélése, a törvény betöltése, mivelése: élet! Örökélet, mert alapja a szeretet, mely örök, mint örök az, aki e szeretetet sugározta alá az egekből még ma is és mindörökre e szeretetlen világba.

Azt mondja Ezékielnél az Úr (20: 11.). Adám nekik az én parancsolataimat és az én ítéletemet kijelentém nekik, melyeket, ha ember cselekszik: él azok által.

Isten parancsainak cselekedete tehát: élet; de e cselekedetnek alapja a szeretet, mint ama parancsok kiadása is isteni szeretet fénye. És e szeretet a világ legnagyobb és egyedül boldogító hatalma. E nélkül, ha embereknek nyelveken szólnánk is, ha nyelveken tudunk is, csodálandó emberi bölcsességre teszünk is szert s ha éji hangokon, titkos hangokon, általunk nem is ismert zengésű hangokon, mint a szerifok zenéje zeng „Hallelujaht és Hosiannát”, melynek csak halvány visszhangja ami legtisztább, Istent dicsérő legszebb éneklésünk is, . . . ha angyalok nyelvén tudnánk is szólni, de ha szeretet nincsen mi bennünk, olyllyá lettünk, mint a zengő, de hideg éri, pengő, de érzéketlen cimbalom. Ez a szeretet a legfőbb tudomány, nagyobb a prófétálás tudományánál, a titkok és elrejtett bölcsességek tudásánál, (occult tud.), erősebb a hegyeket helyükből elmozdítani tudó, csodálatos hitnek erejénél, mert a szeretet: élet; mindezek együttvéve; de ezek egyenként vagy együtt szeretet nélkül semmit sem használnak nekünk. Ez a soha el nem fogyó, mindeneket elfedező, hívő, reménylő, tűrő, örök, isteni szeretet, az örökélet maga. (I. Kor. 13.) Ezt parancsolja nekünk az Úr, mint Augustinus mondja egyik imájában: „Te parancsolta a te szeretetedet, add amit parancsolsz s parancsoj, amit akarsz.” (Ima a kegyelemért)

De hogy válthatjuk valóra ezt a nagy parancsot? mert könnyebb parancsot kimondani, mint megvalósítani.

E kérdésre felel az irástudónak s az egész világnak, tehát neked is és nekem is K. Testvérem! Jézus csak látszólag felel az irásudó ama kérdésére, mit „magát igazolni akarván“ (Rev. ujtest.) monda: De kicsoda az én felebarátom. Jézus erre egy gyönyörű példázatot mond el. Megfogjuk látni, hogy ha hálónkat a mélyre visszük, (Luk. 5: 4.) s nem hódolunk ama szokásnak; csak a felületről és csak felületesen meríteni az Íge magyarázásában, az Úr lelke világossága mellett; e példázat nemcsak azt foglalja magában, hogy az idegeneket szeretnünk kell.

Jézus, aki mindig alkalomszerűen szólt, ezt a példázatot akkor mondta, mikor Pereából Bethániába menendő (Luk. 10: 38—42) Jerichóhoz közeledett. Azért ott Jerichó falai előtt mondá: „Egy ember aláméne Jeruzsálemből Jerichóba és rablók kezébe esett“.

Jeruzsálemet béke városának (jir—sálem), Isten városának nevezték, szent városnak a Sion hegyén a szent templommal. Jeruzsálemből északra is lementek és Jeruzsálembé északról is felmentek a zsidók. Nemzeti s vallási szentélyük magaslatára feláhitoztak (84. Zsolt.) s onnan szentséges ihlettel lakóhelyeikre leszálltak.

Jerichó egyébként is alacsony helyen, a Jordán Kikkárja (Jordán sikmezeje) nevű széles és mély völgykanyonban feküdt (I. Móz. 13: 10. 19: 17. I. Kir. 7: 46. Máté 3: 5.) Jerichó pálmaváros (V. Móz. 34:3.) pálmafák városa, a régi Jerichó közelében feküdt, melyet Jósué egykor megátkozott. (Jósué 6: 17. 26. Zsid. 11: 30.) Jeruzsálemtől körülbelül 30 kilomnyire.

Ez a példázatbeli ember tehát elhagyta a béke városát, hogy az átok városába utazzék. De Jeruzsálem szent város is volt, Jerichó pedig bűnös város. A kereskedők egyik nevezetes városa volt ez, lakóinak nagy jövedelmi forrása a rózsavíz, mert rózsák, melyekről az apokoyphus Sirák (24: 18.) annyira magasztalja Jeri hót, ma is taláthatnak ott, mely annyit jelent, mint: illat. Egészben véve ma Jerichó egyike a legnyomorultabb falvaknak, minőket csak Palesztinában lehet látni, mert, ha a tiszta erkölcs megvész, Róma ledől s rabigában görnyed. De Jézus idejében gazdag volt földi kincsekben. Az illatszerek és kincsek rendes társasága pedig korunkban is a puha erkölcsök.

Ez az ember elhagyta Jeruzsálemet, hogy Jerikóba utazzék. Amikor Jézus az ember nagy elfajulásáról beszél, méltán és találóan fejezi ki gondolatait ekként: „Egy ember méne alá Jeruzsálemből Jerikóba“, mert ez az ember általában az ember, aki az Istennel való közösségből kiesik s halad a bűn örvénye felé. Jeruzsálemből a keskeny, köves út, néhol veszélyes lejtőkön át, darabos, kiálló mészsiklák között, nehezen járhatólag kanyarog le Jerikóba. Veszélyes út, jó buvóhely a rablóknak. Figyelmeztették-e ezt az embert erre? Vagy ta án kinevette a jóakaratu figyelmeztetőt? Vagy magában, erejében bizva, nem félt a rablóktól?

Oh! általános képmásunk ő nekünk K T! Mily sokan rohannak vakon a kárhozatba! Istentől, az atyai háztól el a bűnök országába, az idegen tarományba. (Luk. 15, 13) Azt hiszik, helyes uton járnak, hisz annyian vannak, kik ezen a széles uton társul szegődnek, mely pedig a veszedelembe viszen. (Máté 7, 13) Oh! igen van út, mely helyesnek látszik az ember előtt, de a végén kárhozatba visz. (Péld. 14, 12.) És ilyenek vagyunk, vagy voltunk mindannyian. A mi utirányunk: Jeruzsálemből Jerikóba. Erre felé indittunk, mert mindannyian bűnre való hajlandósággal jövünk a világra. Boldog az, ki hallgat korán az Úr hívó szavára s még mielőtt megsebesítették, félholtra veretnék ellenség-itől, éle-e rablótól visszatér Jeruzsálembé, Isten országába, az atya kebelére, a béke és szentség városába.

Rablók kezébe esett, kik azt kifosztván és megsebesítvén, elmenének és ott hagyják félholtan. Az istenteleneknek utjuk pedig olyan, mint a sötétség, nem tudják, hol buknak el. (Péld. 4, 10) Imé, halk fütyszó hallatszik, a sziklák s bokrok mögül rablók rohannak elő, rátámadnak, megfosztják pénzétől, ruhájától, mindenétől, sőt meg is verik, úgy hogy félholtan, elaléltan rogy össze az útfélen.

Ecce homo! Imé, az ember!

Eltávozik Istentől, megindul a maga erején, a maga esze vezetésén, „jó barátok“, inkább: cimborák tanácsán Jerikó felé s az uton megsebesül. Jerikó rózsailleségét talán ide érzi, az elbódítja kellemes érzésével s oly hivogatólag csábitja, vonza őt; az uton más virágok is nyílnak, madarak csicseregnek fülébe, de nem veszi észre, vagy nem akarja meglátni, hogy ennek a muló gyönyöökkel, örömmel teli utnak a vége — kárhozat. Az uton megsebesül. Rátámadnak a vétkek, a bűnök. Megtámadják lelkét, testét és nyomorultul, holtelevenen ott hagyják. Bizonyára az az ember is megbánta, hogy megindult ezen a veszélyes uton, de már késő volt, üstöke a rablók kezébe esett s nyomorultul, vérző sebeivel oda dőlt az útszéle.

Avagy azt mondod: K T! szerencsére ma már nem történnek ilyen rém históriák? „Hát nem látjátok közül a kifosztott életeket, hajótörötteket?! Hát az ivás, kártyázás, erkölcstelenség, fősvénység gyilkolás ördögének áldozatai nem hevernek ott mindenütt? Nem láttatok még embert, kit az iszákosság megfosztott vagyonától, állásától, becsületétől, házatól, családjától, gyermekeitől, testétől, lelkétől? Nézzetek körül, körülötünk mindenütt egy holteleven világ. Tele jajjal, keserűséggel, csalódással, panasszal, vigasztalan fájdalommal, nyomorúsággal. Hallgassátok: ma itt lövi föbe magát egy ifju, majd egy 10 éves (!) gyermek, egy ifju pár nevetséges kicsiségért, holnap ott akasztja fel magát egy öreg aggastyán. Gyilkosságok, öngyilkosságok hire, kétségbeesettek jajjai töltik be a levegőt. Éhező anya betegen, egy padlás szobában roskadt szalmán fekszik, gyermekei éhségtől kimeredt

szemekkel, alig hallhatóan sóhajtják: „kenyeret!“ s a haldokló csak nyög s a gyermekek csak éheznek tovább, míg nyílik az ajtó s bedől rajta részegen az apa, kinek ajkán irtózatos káromkodás hasogatja a levegőt s hasitaná, ha hallanád, szived, — durván reá ront nyögő asszonyára s üti-veri éhező gyermekit. Vagy nézzétek azt a fővárosi koldus asszonyt, kinek egyetlen gyermekét a villamoskocsi elgázolván, vad-sikolylyal előrohan, látva magzatja szétroncsolt tetejét s majd, amikor a fájdalom első kitörései csillapulnak, evvel nyugtatja meg magát: „Legalább nem éhez el többé, édes gyermekem!“ És ha, oh! ha beláthatnánk a nagyuri paloták márvány falai közé, a csillogás mellett mennyi bű, lelki gond, bánat és fájdalom! Mennyi békétlenség, boldogtalanság! Vagy a szellemi nagyságok, csillogó nagyságok, tömjénezett lelkek belső világába: Mennyi unottság, csömör és nyomoruság! Hallgassátok egy ismert n. v. magyar költő panaszkodását: (Pesti Hírlap)

Bizony az éjszaka megint nem aludtam
S olyan borzasztó volt a hajnal:
Láncos, falusi szekerek jöttek
Nagy robajjal.

Látnád csak: az arcom milyen fakó fáradt,
Szemeim körül Judás-vermek.
Fejem kattog, mint mikor a fála
Fejszével vernek.

Tudom, ma újra nagyon rossz napom lesz
Úgy téntergek majd, mint az árnyék
Mintha most hantolt szomorúságok
Sírdombján járnék.

Dologba se' kezdek. Nincs hozzá kedvem.
Oh! Csak pihenni tudnék végre!
De hát ennek a nyomoruságnak
Soh' se lesz vége!

Ime, egy ritkán hallható őszinte szó a holteleven világból, rózsairallattal teljes, de megátkozott Jerikó városából, mely oly sokat ígért, csalogatott, hívogatott — s megsebesítén, kifosztván — ott hagyott. Ily emberek nem vagyunk képesek magunkon segíteni.

Benkő Victor
ref. lelkipásztor.

(Folyt. köv.)

Isten ígéje.

Jöjj Jézushoz.

Egyedül a Jézus Krisztusban való hit boldogít, idevezít. Ha ő benne nem hiszünk, ha az ő szavának nem engedünk, akkor elveszünk, ha soha semmi rosszat nem teszünk is, mert mi már így a hogy vagyunk, elvagyunk veszve magunkban! Jézus ajánlja szabadítását, ha nem kell, akkor maradunk egyszerűen a mik vagyunk, elveszett, örök halálnak, örök gyötoremnek

fiai, leányai, a kikre — bármily boldogok legyünk is e világ, az emberek szerint — nem vár egyéb, mint örök gyötorem. Ha valaki a kigyómarás sebére el nem fogadja az egyetlen orvosságot, akkor el kell vesznie sebében. A mi lelki sebünkre egyetlen orvosság a lelki orvos, a Jézus, az Úr házában, az ő evangéliumában van. Ha ezt elmulasztjuk, ha ezt nem használjuk rendszeren, akkor meg nem gyógyulunk, akkor menthetetlenül el kell pusztulnunk sebünkben. Elveszhetjük örök boldogságunkat a nélkül, hogy istenkáromlók, tolvajok, gyilkosok paráznák, s más cégéres bűnösök volnánk, sőt még akkor is elveszhetjük, ha megtartjuk a vallást külsőleg, ha az emberek becsületes, jó, valóságos keresztyéneknek tartanak is: hogy ha nem térünk egészen szívvvel, lélekkel a Jézushoz, ha nem igyekszünk ő benne, egyházában, ígében az Isten akaratát tenni és pedig nem a magunk, hanem egyedül az Ő dicsőségére. Ezen nyomoruságunkból egyedüli szabadítónk a Jézus. Egy nagy vizesés felé menő hajó azonnal elveszne a vizesés alá érve, ha itt a legnagyobb szükségben nem volna egy kőszál, a melyre kiköthessen, ha onnan különösen Isten küldöttéi mentő hajókat, mentő köteleket, reménység szálakat nem nyújtanak felé. Ha elmulasztják a hajósok megragadni a mentő köteleket, akkor elvesztenek. Ilyen mentő, vigasztaló, biztató kötelek nekünk, ama kőszálon épült templomunkban az Úr szavai, Szákrámentumai, kegyelmi eszközei. Ha ezeket nem használjuk, ha ezekhez, ha az Úrhoz nem térünk, akkor el kell vesznünk, mert „nincsen senkiben másban idvesség, mert nem is adott emberek között, ég alatt más rév, mely alatt kellene nekünk megtartanunk“. Hogy ha ezen hitben születtünk, ha azt tudjuk és mégsem sietünk mindenkor az egyetlen Szabadítóhoz, az Úrhoz nagy vágyással: akkor rettenetes a mi bűnünk, „mert ha szabad akaratunk szerint vétkezünk az igazságnak esmérete után, nincsen a mi bűnünkért áldozat, hanem az ítéletnek néminemű rettenetes várása és a tűznek lángja, mely megemészti az Istennek ellenségeit. Aki megveti a Mózes törvényét, két vagy három tanúnak bizonyosságára, minden irgalmasság nélkül megöletik, mennyivel keményebb büntetésre ítéltetik mé tónak lenni, aki az Istennek fiát megtapogatja. Óh rettegj ezen örök gyötremtől, ezen ítélettől, s hogy megmenekülj tőle, jér azonnal Jézushoz.

Kegyesség utja.

Sokan azt mondják, hogy a természet legjobban bevilágít a szívükbe s hogy nincs szükségük a bibliára; a természetnyújtotta kinyilatkoztatás elég nekik. India lakóit csodaszép tenyészt veszi körül. A tűz-ímádók, akik véresre verik a testüket, megtalálták-e a világosságot a természetben? Elég volt e a természet kinyilatkoztatása a borneoi kanibáloknak, akik

egymást kölcsönösen gyilkolják és pusztítják? Adott-e világosságot a természet a kínaiaknak, akik a szellemektől való örökös félelemben élnek? Eszembe jutnak a babona csarnokai, a kinpadok a braminok templomaiban, a gangeszmenti gyermekgyilkosok és kérdelem, elég világosságot adott-e nekik a természet? Egy csillag gyönyörű szép lehet, de nem deríthet fényt a sötét lélekre. Egy virág, akármilyen bájos is, nem adhat balsamot a szétroncsolt szívnek.

Rómában történt, hogy egy úr száz aranyat adott egy papagályért, amely tisztán és érthetően el tudta mondani a „Hiszek egy” három szakaszát. Az emberek között is sokan vannak, akik tisztán és érthetően el tudják mondani az evangéliumi hit igazságait. Ezeknek — ha mindamellett hozzáláncolják lelküket a földi röghöz — éppen olyan keveset használnak az ajkukról hangzó ígéretet, mint ahogy a papagályon nem segít a „Hiszek egy” tudása.

Egyháztársadalom.

Útmutató a szociális tevékenységre.

Keresztyén szociális kurzus Nyitrán. Előző számainkban ismertettük a szociális kurzusok jelentőségét. A következőkben közöljük az „Alkotmány” című kath. néppárti napilap tudósítását a nyitrai szociális kurzusról, a melyből tájékozhatjuk magunkat arról, hogy miként használják fel a szociális je szavakat felekezeti s kizárólag katolikus célokra.

„A Keresztyén Szociális Szövetség ezidei programjában első helyen szerepelnek a gyakorlati irányú keresztyén társadalmi tanfolyamok, amelyek legelsője a napokban folyt le Nyitrán. Táborunk serény szervezése és szorgos toborzása mellett nem szabad megfelekezni a rendszeres népfölvilágosításról, a tömegek céltudatos oktatásáról. Minden emberünket annyira ki kell művelni, hogy a modern élet minden forgatagában szilárdan megállhasson. Az egyének és néposztályok szisztematikus kulturális emelése nélkül el sem képzelhető „a tettek katho icizmusa”. Ha azt akarjuk, hogy a szellemi, a gazdasági és az állami életben domináló szerepet játsszanak a többségben lévő katolikusok, akkor nem szabad semmiféle áldozatot kimélni, amely alkalmas arra, hogy társadalmunk minden rétegét kulturális szempontból emelni képes. A nyitrai keresztyén szociális kurzus ezt a célt szolgálta. *A három napig tartó tanfolyamon a szociális problémákat szám oldalról megvilágították az előadók. A közönség egyre fokozódó érdeklődéssel kísérte az előadásokat s tegnap már közel 1000 ember szorongott a nagy díszte emben, akik elélén ott láttuk a papság színe-javát.* Az intelligencia távollétével tüntetett. Annál lelkesebben hallgatta a szónokokat a tanulni vágyó kisemberek nagy sokasága. Tegnap délután 800 munkásember zeneszóval és nemzeti zászlók alatt vonult végig a

városban a keresztyén szociáldemokraták megfogyatkozott utolsó mohikánjai fájo szívvel nézték a keresztyén munkások hatalmas manifesztációját.”

4. *A protestáns nagygyűlések.* A protestáns nagygyűlések a szociális kérdés fejlesztésére s általában a szociális kérdések megismerésére szintén nagy befolyással lehetnének. A katolikusok e téren is messze előljárnak még a nagy Németországban is, hol 1848 okt. 3–6-án Mainzban volt az első „Generalversammlung der Katholiken Deutschland”, a legutolsók 1500. Bozn, 1901. Osnabrück, 1902. Mannheim, 1903 Köln, 1904. Regensburg, 1905. Strassburg stb. Ezeknek megismerésére ajánljuk a regensburgi nagygyűlés „Évkönyv”-ét, amelyben a „Geschäftsordnung der Generalversammlung” is meg van adva. Kipróbált tervezet. Hasonlóan meg van adva u. ez a strassburgi és esseni Évkönyvekben is. Hazánkban, ha nem csalogunk, a Vallásegyleti Szövetségtől s még inkább a Kálvin Szövetségtől és az Erdélyi Ref. Egyháztársadalmi Értekezletektől várhatunk e téren több és nagyobb munkát.

IRODALOM.

A „Vasárnapi Ujság” január 31-iki száma első helyen közli gróf Vay Péter leírását kanadai utjáról, ahol az ott élő magyarokat kereste fel, számos szép képpel. A többi képsorozat a veszprémi új színház, Szendrey Julia keszthelyi szülőház, a városligeti jégünnepély, a Santa Maria degli Angeli római templomot mutatják be. Szépirodalmi olvasmányok: Haraszthy Lajos és Telekes Béla versei, Krúdy Gyula elbeszélése, Bársony István vadász-rajza s Williamson angolból fordított regénye. Egyéb közlemények: a nemrég lebontott aréna-úti Csengery-villa képe, Kempelen Farkas, Mária Terézia korabeli magyar polihisztor jellemzése (arcképpel), tárcacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet: Sakkjáték stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkrónika”-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes-Néplap” a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

HIREK.

Olvassuk rendszeresen a Bibliát.

(Heti útmutató a Biblia-olvasáshoz.)

Élő keresztyén szövetségek.

1909. FEBRUÁR. 1. Hétfő. Az Isten a pogányoknak is Istene. Róm. 3: 27–31.
 2. Kedd. E földnek minden lakosai imádjának Téged. Zsol. 66: 1–21.
 3. Szerda. Az Isten országa. Máté 13: 31–33.
 4. Csütörtök. A mi Urunk Jézus Krisztus társaságába hívattatunk. I. Kor. 1: 1–9.
 5. Péntek. „Az Úr együtt eszelekedett ő velük”. Márk 16: 14–40.
 6. Szombat. „Ezek az én atyámfiak”. Máté 12: 46–50.
 7. Vasárnap. Élő keresztyén szövetségek napja. Zsol. 98: 1–9.

Hogyan nevelhetjük a testvériséget szövetségünkben.

Egy katolikus pap áttérése. Rómából jelentik, hogy Sforzini György tanár, Makerata város római katolikus lelkésze, levetette papi ruháját s áttért a lutheránus hitre Sforzini, aki előkelő és jól ismert személyiség O asországban, kijelentette, hogy azért válik meg hivatásától, mert a katolikus egyház tanításai ellentétben állanak meggyőződésével. Sforzini a maceratai nagy jövedelmű főképtalan kanonokja volt. tulajdonosa a klérus egyik legelterjedtebb lapjának és maga is számos philosophiai és történeti munkát írt. A kanonok áttérése természetesen óriási feltűnést kelt Olaszországban.

Bibliaolvasó kalauz 1909. évre. Ami az „Utmotató a felnőttekre s a felserdült ifjakra és leányokra nézve, ugyanaz a Kalauz a gyermekek számára. Eredetileg az élő keresztyén gyermek-szövetségek részére készítette az élő ker. szövetségek bostoni központi bizottsága, de használhatja természetesen minden gyermek, aki szereti a Bibliát. Magyarra a Bethánia-egylet fordította le s a budapesti konfirmáltak egylete adta ki. Kapható Csürös István vallástanárnál, Budapest, IX., Lónyai-utca 7., II. 27. Ára 10 fillér. Aki legalább 25 darabot hozat 25%, aki legalább 50 darabot hozat, 50% árkedvezményben részesül.

Világ folyása.

A szerb fészkelődés.

Megemlékeztünk már arról, hogy a szerbeknek mennyire fáj az osztrák-magyar-török megegyezés. Elkéseredésükben nem átalották megrágmalmazni a török államférfiakat és a török sajtót, azt állítva felőlük, hogy Pallavicini örgóf nagykövetünk megvesztegette őket, köztük Kiamil pasa nagyvezért is. Most tovább főzik alattomos terveiket a török parlament becsülete és méltósága ellen, ők akarják megvesztegetni a török képviselőket s így meghiusítani a megegyezési törvényhozási szentesítését. Elhatározta a szerb kormány belgrádi hírek szerint, hogy a konstantinápolyi követségnek és az üszkübi főkonzulátusnak öt millió dinárt bocsátott rendelkezésére, mert Nedanovics követ és az üszkübi főkonzul kijelentették, hogy ezzel az összeggel a török parlamentben megtudnák buktatni Kiamil pasa nagyvezért és ezzel meg lenne akadályozva az osztrák-magyar-török kiegyezés. Szinte hihetetlen, hogy a szerbek ilyen merényletet mernének inézni a török nemzet tisztessége ellen és nem lehet egészen alaptalan az a feltevés, hogy ezt a megvesztegetési históriát egy klikk eszelte ki azért hogy a titkos célokra szánt pénzt elzsebelhesse.

Főurak a szegények között.

Edelsheim-Gyulai Lipót grófot úgy ismeri az egész ország, mint aki az elhagyott gyermekek megmentésének komoly munkáján fáradozik, mint a gyermekvédő liga vezérembere.

Nemes tevékenységét sokszor volt alkalma a sajtónak is ismertetni és méltányolni. Annál visszatartóbb volt a napokban egyes lapoknak az a közleménye, hogy egy főuri társaság Edelsheim-Gyulai Lipót gróffal az élén abban talált szórakozást, hogy a rendőrség által rendezett éjjeli razzian vettek részt, mulatni kívánván azon a nyomoruságos képen, amit az ilyen éjszakai razzia nyujt. Csodálatos, hogy épen Edelsheim-Gyulai Lipót gróft támadták meg ezek a lapok, akiről tudja mindenki, hogy a legnemesebb intencióktól vezéreltetve tanulmányozza a gyermekmentés kérdését és néhány barátjával azért vett részt már nem is először a főkapitány engedelmével razziakon, hogy az ott tapasztalt siralmas állapotok orvoslását elősegítse és különösen, hogy az elhagyatva talált gyermekek sorsáról gondoskodják. Főurainknak ez a tevékenysége nem gáncosot, hanem a legnagyobb elismerést érdemel. Nem gyanúsításoknak van itt helye, hanem fel kell jegyeznie és olvasó közönségével közölni a hírlapírónak azt, hogy ime Magyarországon a magyar főrangú urak milyen nemes emberbaráti működést fejtenek ki.

Mi a „Vasárnap” célja?

A „Vasárnap” célja az, hogy legyen a mi olvasni tudó és szerető magyar és első sorban derék református magyar véreinknek komoly irányu, egészséges szellemi táplálékot adó, a világ dolgairól helyesen tájékoztató olvasmánya, a melyből tápot merítsen hitének, vallásos szükségletének: megismertesse teendőivel, hogy azok teljesítése által igaz keresztyén magyar ember lehessen.

Hogyan fizessünk elő a „Vasárnapra?”

A „Vasárnap” előfizetési díja egész évre 5 korona, félévre 2 korona 50 fill., negyedévre 1 korona 25 fillér. Előfizetünk úgy, hogy a megfelelő előfizetési díjat postán utalványozva a „Vasárnap” kiadóhivatala címére Marosvásárhelyt, Szentgyörgy-utca 9. sz. címre elküldjük. A megrendelést célszerűen eszközölheti mindenki a maga illetékes lelkésze útján is a ki szívesen fogja az előfizetési díjat hozzánk elküldeni. Ne hanyagoljuk el a megrendelést, hogy a lap küldésében fennakadás ne álljon elő. A „Vasárnap” jutányos áron hirdetésekét is elfogad.

Főmunkatársak:

Bedőházi János orsz. képviselő Maros-Vásárhely
 Dávid Gyula ref. lelkész Élesd
 Dr. Dekáni Kálmán ref. tanár Maros-Vásárhely
 Domby Lajos ref. lelkész-esperes Gyula, Békésmegye
 Dénes József ref. lelkész M.-Bölkény
 Dr. Gidófalvy István kir. közjegyző Kolozsvár
 Kenessey Ida Kolozsvár
 Király Béla ref. lelkész H.-Bodon
 Molnár Imre ref. lelkész Bardóc
 Szuhay Benedek ref. lelk. és egyh. m. főjegyző Sajókápolna
 Szentmiklóssy József ref. lelkész Rákóczi falva
 Dr. Szász Károly árvaszéki bíró Maros-Vásárhely
 Ifj. Szücs Károly Matócs, Szathmármegye
 Zih Sándorné Berettyó-Ujfalu
 Tárkányi György ref. vallástanár Kolozsvár
 Trozner Lajos ref. koll. tanár Maros-Vásárhely
 S. Váradi Albert ref. theol. Kolozsvár
 Uray Sándor ref. felső leányisk. vallástanár Debrecen

Nyomatott Adí Árpád „Kossuth” könyvnyomdájában Marosvásárhelyt.